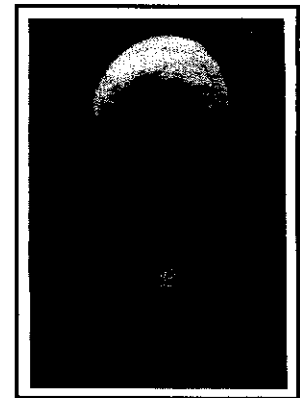

درگذشتگان

◀ آية الله حرم پناهی

حضرت مستطاب آية الله حاج شیخ محسن حرم پناهی، یکی از علما و فقهای مشهور قم به شمار می رفت.

فقید سعید در سحرگاه روز دوشنبه ۸ شعبان المظفر ۱۳۴۷ ق، در بیت علم و فضیلت در قم زاده شد. نیاکان پدری و مادری اش همه از علما و فقهای نامدار قم بودند. پدرش مرحوم آية الله حاج شیخ مهدی کوچه حرمی قمی (۱۳۱۹-۱۳۷۴) از شاگردان آیات عظام: شیخ ابوالقاسم قمی و حاج شیخ عبدالکریم حایری یزدی، و جدش: مرحوم آية الله حاج آقا حسن حرمی قمی (۱۲۸۰-۱۳۴۷ ق)

فقیهی جامع علوم و دارای ریاست تامه و نفوذ کلمه بود، و جد دومش مرحوم آية الله حاج ملا آقا حسین قمی (م ۱۳۲۷ ق)، یکی از اعظام فقهای قم و از شاگردان صاحب جواهر و شیخ انصاری بوده است. جد مادری اش نیز مرحوم آية الله حاج سید صادق قمی (۱۲۵۵-۱۳۳۸ ق) فقیه بزرگ و متنفذ قم، صاحب «کتاب الزکاة» و سرسلسله خاندان «حسینی روحانی» بوده است.

معظم له، پس از دوران کودکی به تحصیل علوم دینی روی آورد و پس از اخذ ادبیات و سطوح عالی به درس های فقه و اصول حضرات آیات عظام: بروجردی، حجت کوهکمری، سید محمدتقی خوانساری، محقق داماد، گلپایگانی و اراکی-قدس الله اسرارهم- و درس تفسیر و فلسفه علامه طباطبایی حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت و همزمان به تألیف و تدریس و تربیت شاگردان پرداخت. آن مرحوم، در مبارزات حق طلبانه مردم ایران علیه رژیم پهلوی، پیشتاز بود و نامش همواره در ذیل اعلامیه های علمای حوزه دیده می شد.

وی از اعضای مؤسس «جامعه مدرسین حوزه علمیه قم» بود و به جز آن، انجمن امریه معروف و صندوق قرض الحسنه تشکیل داده بود. او علاوه بر پرورش شاگردان به اعزام مبلغ به مناطق محروم و دستگیری از نیازمندان و درماندگان و سامان دهی جوانان برای بحث و گفتگو با ادیان و مذاهب می پرداخت. فقید سعید بسیار متواضع، خوش اخلاق و ساده زیست و بردبار بود و به سادات و طلاب و فضلا بسیار احترام می نهاد. آثارش-که همه مخطوط مانده است- عبارتند از:

۱. سفینه الهداة فی شرح وسیلة النجاة (۲۰ ج)
۲. تصحیح و مسائل الشیعة
۳. شرکت در تألیف «جامع احادیث الشیعة»- کتاب مساکن و ملابس-
۴. تفسیر آیات الاحکام
۵. شرح خطبه همام
۶. حاشیه بر کفایة الاصول
۷. قاعده لاضرر
۸. فوائد رجالیة
۹. رساله در تقیه
۱۰. رساله در امامت

۱۱. تقریرات درس فقه آیه الله بروجردی - طهارت و صلاة -

۱۲. تقریرات درس فقه اساتید دیگر آن عالم بزرگوار پس از یک دوره بیماری، سرانجام در روز سه شنبه مهر ۱۳۸۱ ش (۱۵ رجب الخیر ۱۴۲۳ ق) در ۷۶ سالگی چشم از جهان فرو بست و پیکر پاکش صبح پنجشنبه با حضور باشکوه علما و مردم متدین قم تشییع و پس از نماز آیه الله بهجت بر آن در حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه - سلام الله علیها - به خاک سپرده شد و در غم فقدانش پیام تسلیتی از سوی مقام معظم رهبری صادر شد.

*

◁ آیه الله موحّد ابطحی

فقید معظم مجامع معقول و منقول، حضرت آیه الله آقای حاج سید محمدعلی موحّد ابطحی - قدس سره - یکی از مفاخر عالم علم و دانش و از فقهای قم و اصفهان به شمار می رفت.

فقید سعید در ۲۸ صفر الخیر ۱۳۴۹ ق، در اصفهان در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش طبیب زبردست مرحوم آیه الله حاج سید مرتضی موحّد ابطحی (۱۳۲۰-۱۴۱۳ ق) از شاگردان آیات عظام: سید علی و سید محمد نجف آبادی، شیخ

محمد رضا ابوالمجد اصفهانی و شیخ محمود مفید اصفهانی و مادرش عالمه فاضله عابده صبیّه آیه الله حاج سید محمد تقی احمد آبادی اصفهانی صاحب کتاب «مکیال المکارم فی فوائد الدعاء للقائم» بود. معظم له، در ۸ سالگی به تحصیل علوم دینی روی آورد و همراه برادرش آیه الله سید محمد باقر موحّد ابطحی تا شرح لمعه را نزد پدر بزرگوارش بیاموخت. سپس رسائل و مکاسب را نزد حاج آقا رحیم ارباب و کفایه و بخشی از مکاسب را نیز در درس شیخ محمود مفید و قانون ابن سینا را نزد میرزا علی آقا شیرازی فرا گرفت. در سال ۱۳۶۴ ق، به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و در درس های خارج آیات عظام: آقای بروجردی، حجت کوهکمری، محقق داماد، سید احمد خوانساری و گلپایگانی و درس تفسیر و حکمت علامه طباطبائی و شیخ مهدی مازندرانی شرکت جست و بهره فراوانی از علوم عقلی و نقلی کسب کرد. در ماه ربیع الاول ۱۳۷۳ ق به نجف اشرف کوچید و در درس های آیات عظام: حکیم، شاهرودی، خویی و سید عبدالهادی شیرازی و سید جمال الدین گلپایگانی حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت و همزمان با تحصیل - چه در قم و چه در نجف - به تدریس و تألیف اشتغال داشت. او از وقت خویش نهایت استفاده را می کرد و در همه وقت یا می خواند و یا می نوشت. او، چه در حضر و چه در سفر، در حال بیماری و سلامتی می نوشت و لذا تالیفات فراوان از او به یادگار مانده است جلسات منظم تدریس فقه و اصول و تفسیر در قم و نجف و اصفهان داشت و شاگردان بسیار

تربیت کرد. وی از غالب اساتیدش اجازات اجتهادی و روایی داشت و به آیه الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی اجازه روایت بخشوده بود (که این اجازه مدیج است، یعنی او هم از آیه الله مرعشی اجازه روایت داشت). در سال ۱۳۹۴ ق - پس از ۲۰ سال تحصیل و تدریس در نجف اشرف - با بهره فراوان از علم و دانش اهلبیت علیهم السلام به قم بازگشت و بساط تحقیق و تألیف و تدریس را در حوزه مبارکه علمیه قم گسترانید و در ایام تعطیل حوزه، به زادگاهش می رفت و در آنجا به تدریس می پرداخت. از او بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب در علوم: تفسیر، فقه، اصول، رجال، حدیث، تاریخ، کلام، فلسفه، ادعیه، اجتماع و سایر مسائل اسلامی بر جای مانده است، که عبارتند از:

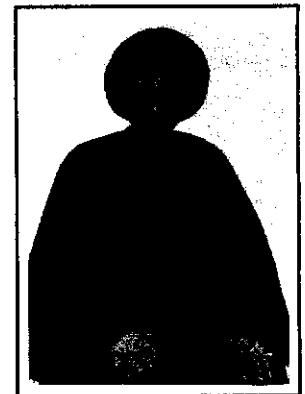
الف. آثار چاپی

۱. توضیح المسائل
۲. مناسک حج
۳. تاریخ آل زراره
۴. تهذیب المقال فی شرح الرجال - شرح رجال نجاشی - (۵ جلد تاکنون)
۵. رساله در رؤیت هلال (تقریر درس فقه معظم له)
- ب. کتاب های غیر چاپی
- * تفسیر و علوم قرآن:
۱. تفسیر القرآن الکریم (ناتمام)
۲. تفسیر القرآن والمفسرون
۳. تاویل الآیات (ناتمام)
۴. احکام الآیات
۵. ادب القرآن و بدائع
۶. اصول التفسیر
۷. انزال القرآن و تنزیله
۸. الاوزان والهیئات والحروف فی

- القرآن
٩. تنزيه القرآن من التحريف
١٠. جمع القرآن وجماعه
١١. خصائص الرسول في القرآن
١٢. الدعاء في القرآن
١٣. الرجعة في القرآن
١٤. نجوم العرفان في علوم القرآن
١٥. معجم علوم القرآن (نا تمام)
١٦. الوحدة الرابطة بين آيات القرآن
١٧. النقض على زاعمى قصور الشيعة في علوم القرآن
١٨. التكملة والتبيين لفهرست النديم في علوم القرآن
١٩. القرآن والقراءات والقراء
٢٠. القرآن والعرة الطاهرة
٢١. القرآن وخلق الملائكة
٢٢. القرآن وخلق الجان وابليس
٢٣. القرآن وخلق الانسان
٢٤. القرآن والخلافة والنبوة والامامة (ج٣)
٢٥. القرآن والتثيل والتقصيص
- الشيعة وقراءاتهم
- * حديث ودعاء
٢٦. الاحاديث المحرفة والموضوعة
٢٧. اسس الحديث وقواعده
٢٨. الجامع الصحيح لآخبار الشيعة في احكام الشريعة
٢٩. السفينة الناجية في شرح الصحيفة السجادية
٣٠. شرح دعای ابی حمزه ثمالی
٣١. شرح دعای افتتاح
٣٢. شرح دعای سحر
٣٣. شرح دعای کميل
٣٤. شرح دعای ندبه
٣٥. شرح زیارت جامعه کبیره
٣٦. شرح زیارت عاشورا
٣٧. شرح زیارات امام رضا(ع)
٣٨. شرح کافی - ثقة الاسلام کلینی -
٣٩. شرح تهذیب - شیخ طوسی -
٤٠. شرح وافی - فیض کاشانی -
٤١. شرح وسائل الشیعة - شیخ حرّ عاملی -
٤٢. المسانید الاربعة عشر
٤٣. مصباح المتعبدین وانيس المتعبدین
٤٤. اليوم واللیلة - ادعیه -
٤٥. معرفة الحديث ودرايته
٤٦. وقائع الشهور وآدابها
- جمال الاسبوع في وقائع ايام الاسبوع
- حقيقة الدعاء وشروط اجابته
- الزيارات والآداب
- * فقه :
٤٧. احياء الموات
٤٨. التقليد وتقليد الميت
٤٩. التقية
٥٠. حاشیه دروس شهید اول
٥١. حاشیه عروة الوثقی
٥٢. حاشیه مصباح الفقیه
٥٣. حاشیه مقننه شیخ مفید
٥٤. حاشیه مکاسب شیخ انصاری
٥٥. المكاسب المحرمه
٥٦. حرمة الغناء والموسيقى
٥٧. الرضاع
٥٨. شرح العروة الوثقی
٥٩. شرح هداية الناسکین
٦٠. صلاة الجمعة
٦١. الصلاة المعادة
٦٢. طهارة عرق الجنب من الحرام
٦٣. فروع العلم الاجمالی
٦٤. کتاب القضاء (شرح دروس)
٦٥. کتاب اللقطة (شرح وسیله)
٦٦. مشروعیة عبادات الصبی
٦٧. مناسک مكة والمدینة ومناسک
- الحج
٦٨. منجزات المریض
٦٩. النيابة
٧٠. القواعد الفقهية
- الذبابة
- * اصول :
٧١. هداية العقول (شرح كفایه)
٧٢. قاعده لاضرر وقاعده لاتعداد
- وقاعده «الحرام لا یحلل الحرام»
٧٣. حاشیه معالم الاصول
٧٤. حاشیه فرائد الاصول
٧٥. حاشیه كفایة الاصول
٧٦. اصول الفقه (ج٤)
٧٧. الانتقاد علی مقالات الاصول
- آقا ضیاء عراقی -
- * رجال :
٧٨. اخبار الرواة (١٠ ج)
٧٩. اصحاب الاجماع ومشائخهم
٨٠. شرح فهرست شیخ طوسی
٨١. شرح رجال نجاشی (٥ جلد مخطوط)
٨٢. شرح رجال کشی
٨٣. الصحابة المنكرون علی ابی بكر
٨٤. الطبقات الكبرى (١ ج)
٨٥. القواعد الرجالية
٨٦. مشایخ ابن ابی عمیر
٨٧. مصادر ترجمة رواة الشيعة
٨٨. الممدوحون والمذمومون من الصحابة
٨٩. من روى عن الثقات
٩٠. نخبة الاثر في رجال كتاب المعتبر
- * كلام وعقاید و اسلام
٩١. البرزخ والمعاد
٩٢. التوحيد
٩٣. الشفاعة
٩٤. المعراج (ج٢)
٩٥. النبوة الخاصة

۴. ترجمه باب حادی عشر - علامه - حلی -
۵. از مدینه تا مدینه (مقتل امام حسین)
۶. کفایة الرمل - امهات مسائل علم رمل -
۷. مباحث الاصولیة - دوره اصول فارسی -
۸. اللباب - شرح فارسی خلاصة الحساب (شیخ بهایی)
۹. تحفة الاحباب - شرح فارسی تشریح الافلاک (شیخ بهایی)
۱۰. تشریح المقاصد - ترجمه و شرح فارسی فرائد الاصول - (ج۶)
۱۱. تشریح المطالب - ترجمه و شرح فارسی مکاسب - (ج۷)
۱۲. تحریر الفصول - ترجمه و شرح فارسی کفایة الاصول - (ج۶)
۱۳. فصول المنطق - ترجمه و شرح لثالی المنتظمه حاجی سبزواری - (ج۲)
۱۴. فصول الحکمة - ترجمه و شرح منظومه حاجی سبزواری - (ج۳)
۱۵. المباحث الفقهیة - شرح فارسی «شرح لمعه» - (ج۳۰)
۱۶. منهج الهدایة - شرح مبحث وقت و قبله لمعه
۱۷. بیان المراد - شرح فارسی اصول فقه مظفر - (ج۳)
۱۸. تفصیل الفصول - شرح فارسی معالم الاصول - (ج۳)
۱۹. توضیح المبانی - شرح فارسی مختصر المعانی (ج۶)
۲۰. الکلام الغنی - شرح فارسی باب اول و رابع مغنی - (ج۳)
۲۱. گنجینه ذهنی - اصطلاحات علوم -
۲۲. الآثار الباقیة - شرح فارسی حاشیه

۹۶. النبوة العامة
۹۷. الاسلام والرقیة
۹۸. الاسلام والمرأة
۹۹. الاسلام والوالدین والولد
۱۰۰. الاقتصاد فی الاسلام
۱۰۱. الامر بالمعروف والنهی عن المنکر
۱۰۲. الجهاد فی الاسلام
۱۰۳. الحكومة فی الاسلام
۱۰۴. القانون فی الاسلام
۱۰۵. القضاء فی الاسلام
۱۰۶. المالکیة فی الاسلام
۱۰۷. الاخلاق فی الاسلام
- * تاریخ و فلسفه
۱۰۸. حیاة الرسول (ص)
۱۰۹. سنن الرسول وسیرته (ص)
۱۱۰. تاریخ آل زرارۃ (چاپ شده)
۱۱۱. نقد فلسفه ژرژ پوستر
- سرانجام آن فقیه بزرگ و پرکار، پس از ۷۳ سال زندگی، شمع وجودش به خاموشی گرایید و در شب ۱۳ رجب الخیر ۱۴۲۳ ق (۱۳۸۱ ش) چشم از جهان فرو بست و پیکر پاکش در شب نیمه رجب در حسینیه خویش به خاک سپرده شد.
- *
- ◁ آیه الله ذهنی
- آقای سید محمد جواد ذهنی تهرانی، یکی از عالمان و مدرّسان حوزه علمیه قم به شمار می رفت.
- فقیه سعید در ۸ اسفند ۱۳۲۶ ش (۱۳۶۶ ق) در تهران، زاده شد و پس از به پایان رسانیدن تحصیلات دبیرستان، تحت تأثیر مجالس و مواظط مرحوم آیه الله شیخ مهدی معزالدوله، به تحصیل علوم دینی علاقه مند شد و در مدرسه مروی، به فراگیری سطوح پرداخت.
- سپس در سال ۱۳۵۱ ش، به حوزه علمیه قم آمد و نزد آیات عظام: گلپایگانی، نجفی مرعشی، شریعتمداری و اراکی و نیز حضرات آقایان: شیخ راضی تبریزی و شیخ محمد تقی مجلسی به تحصیل خارج فقه و اصول و استحکام بنیه علمی خویش پرداخت و همزمان به تألیف و تدریس مشغول بود. معظم له، یکی از اساتید پرکار و پر تألیف حوزه بود که از لحظات عمر کوتاهش، نهایت استفاده را برد و آثار فراوانی از خود به یادگار نهاد. او علاوه بر فعالیت های علمی اش، در مسجد «حبیب الله بیک» به اقامه جماعت و ارشاد مؤمنان و دستگیری مستمندان اشتغال داشت و سرانجام، پس از عمری پر بار، در ۵۴ سالگی در روز پنجشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۴۲۳ ق (۷ شهریور ۱۳۸۱ ش)، پس از یک بیماری، چشم از جهان فرو بست و در روز جمعه ۸ شهریور، پس از نماز آیه الله حاج آقا تقی طباطبائی قمی بر پیکرش، در بقعه علی بن بابویه قمی به خاک سپرده شد.
- آثار چاپی اش عبارتند از:
۱. ترجمه کامل الزیارات - ابن قولویه -
۲. ترجمه جوامع الجامع - طبرسی -
۳. ترجمه کشف المراد - علامه

حضرت مستطاب حجة الاسلام والمسلمین

ملا عبد الله -

۲۳. الکلام اللطیف - شرح فارسی
تصریف -

۲۴. الافاضة - شرح فارسی هدايه -

۲۵. المباحث النحویة - شرح فارسی
صمدیه - (۴ج)

۲۶. انیس الطالبین - ترجمه آداب
المتعلمین -

۲۷. اساس الصرف

۲۸. روش تجزیه و ترکیب

۲۹. تصحیح شرح نهج البلاغه
ملافتح الله کاشانی

۳۰. تصحیح رساله حقوق علامه
مجلسی

و آثار غیر چاپی اش نیز عبارتند از:

۳۱. حاشیه بر عروة الوثقی

۳۲. شرح فارسی شرایع الاسلام
(۱۰ج)

۳۳. الفوائد النحویة فی ما یروی عن
الائمة الاثنی عشریة

۳۴. رساله در صلاة جمعه - تقریرات
درس آیه الله محمدتقی مجلسی -

۳۵. الدررة الثمینة - شرح عربی صمدیه -
*

◀ حجة الاسلام سويج

استاد ارجمند و خطیب دانشمند، حجة الاسلام
والمسلمین حاج سید مهدی سويج
موسوی بصری، یکی از خطبای معروف
و ادیبان و شاعران شیعه در سوریه به شمار
می رفت.

فقیه سعید در سال ۱۳۴۳ ق در بصره
زاده شد و پس از یادگیری ادبیات و
مقدمات علوم، به نجف اشرف مهاجرت
کرد و پس از تحصیل سطوح عالی، در
درس های آیه الله العظمی خویی شرکت

کرد و سپس به اقتضای شوق فطری و
استعداد خدادادی پای بر عرصه منبر نهاد
و در اکثر شهرهای عراق و سوریه و لبنان
و دیگر کشورهای عربی به ترویج مکتب
اهلبیت - علیهم السلام - از طریق وعظ و
خطابه پرداخت و کتاب های بسیار به
رشته تحریر درآورد.

آن مرحوم، در ۸۰ سالگی بر اثر تصادف
در روز چهارشنبه ۲ شعبان المعظم ۱۴۲۳ ق
در سوریه بدرود حیات گفت و در زینبیه به
خاک سپرده شد.

آثار چاپی

۱. من اعلام البصرة

۲. الاحکام والحقوق النسائية فی
الاسلام

۳. موقف الاسلام من القومية

۴. مفهوم الاشتراكية فی الاسلام

۵. جولة فكرية حول طلاس ايليا

ابی ماضی

۶. ارجوزة الالفین - فی الفقه - (۲ج)

۷. اولاد الامام علی (ع)

۸. القاسم بن الحسن (ع)

۹. الصحیفة الحسينیة (ع)

۱۰. عقائد الشیخیة

۱۱. الكلمة المرضیة فی اسباب وحل

مشکل الشیخیة

۱۲. الفتاوی والتقاوی فی جواز التشبیه
والعزاء

۱۳. کفایة الخطیب (۳ج)

۱۴. کثر الوعظ والعرفان (۳ج)

۱۵. دیوان شعر

۱۶. الروضة المهدیة (۴ج) - شعر
عامی -

۱۷. کلیله و دمنه الجدیة

۱۸. وحی البردة - قصیده -

۱۹. قصیده المولد النبوی الشریف

۲۰. نائبنا الذئب الوزير

۲۱. الشيعة والخط السلمي والتعاون
من الآخرين

۲۲. مجمل عن ارسدة الشيعة وتزايدهم
فی العالم

آثار غیر چاپی

۱. بین الجدران فی تفسیر القرآن من
نفس القرآن (۱۵ج)

۲. القانون الاکبر فی عهد مالک الاشر

۳. العصا لمن عصی

۴. کفایة الفقیه (۴ج)

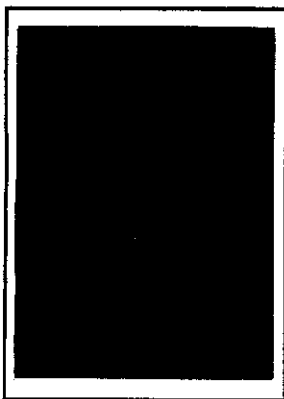
۵. شرح لامیة الدكتور قیصر معتوق

۶. المنبر الجدید

۷. ام کلثوم والعقيلة زینب صرخة
للعادل وصاروخ علی الجور

*

◀ آیه الله کاظمینی بروجردی

مرحوم آیه الله آقای حاج سید محمدعلی
کاظمینی بروجردی - قدس سره - یکی از
علمای تهران به شمار بود.

فقیه سعید در سال ۱۳۴۳ ق (۱۳۰۳ ش)
در بروجرد، در بیت علم و تقوا و فضیلت
زاده شد. پدرش مرحوم آیه الله حاج سید
محمدطاهر کاظمینی (۱۳۰۸-۱۳۹۸ ق)
یکی از علمای شهر و از شاگردان آیات
عظام: سید ابوالحسن اصفهانی و حاج آقا

حسین طباطبایی بروجردی - به مدت ۲۰ سال در بروجرد - و صاحب کتاب های: صلاة المسافرين و تذکرة المتکلمین، و از نوادگان فقیه بزرگ شیعه علامه سید محسن اعرجی کاظمینی بود.

معظم له تحصیلات خود را در زادگاهش نزد پدر بزرگوارش آغاز کرد و پس از فراگیری مقدمات و سطوح، در سال ۱۳۶۵ ق به نجف اشرف مهاجرت کرد؛ اما به دلیل بیماری سختی که در بدو ورود، دامنگیرش شد ناچار به بازگشت به شهرش و ادامه تحصیل در آنجا شد. با مهاجرت مرحوم آیه الله العظمی بروجردی به قم، در سال ۱۳۶۴ ق (۱۳۲۴ ش)، او هم به قم آمد و به مدت ۱۴ سال نزد حضرات آیات عظام: بروجردی، حجت کوهکمری، خوانساری، صدرالدین صدر و شیخ عبدالنبی عراقی به کسب علم و دانش و اخذ کمالات پرداخت تا به درجه اجتهاد نائل آمد و همزمان به تدریس سطوح و تألیف کتاب های متعدد پرداخت. سپس در سال ۱۳۳۶ ش به امر آیه الله بروجردی به تهران عزیمت کرد و در میدان خراسان، به اداره مسجد نور (با پشتوانه مالی مرحوم آقای فروتن) همت گماشت و پس از تکمیل، آنجا را پایگاه فعالیت های علمی و دینی خویش قرار داد و نزدیک به نیم قرن، به تدریس و تألیف و تبلیغ دین پرداخت و حل مشکلات فکری و عقیدتی مردم را وجهه همت خود ساخت. او از غالب فقها و مراجع قم و نجف اشرف اجازات متعدد داشت و مورد وثوق آنان بود و در راه احیا و بزرگداشت نام و یاد اهلبیت و حفظ حریم تشیع، از هیچ کوششی فروگذار نمی کرد. معظم له در

سحرگاه یکشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۸۱ (۹ جمادی الاول ۱۴۲۳ ق) در ۸۰ سالگی چشم از جهان فرو بست و در مسجد نور به خاک سپرده شد.

آثار وی عبارتند از:

۱. نهاية الکلام فی حق رسول الاسلام
۲. نهاية المقام لآبناء الامام
۳. اخبارنا فی بطلان الصوفیة
۴. جامع الاحادیث المنتخبة
۵. ناصح الطالبین
۶. لسان المسلمین
۷. مراحل الآخرة
۸. منتخب اللثالی (پرسش ها و پاسخ ها)
۹. خلاصة المطالب
۱۰. تنبيه الناس
۱۱. قاعدة لا ضرر
۱۲. تفسیر سوره حمد
۱۳. تفسیر سوره واقعه
۱۴. جواهر الولاية (در امام شناسی)
۱۵. صوت الولاية
۱۶. معاجز الولاية (معجزات ۱۴ معصوم)
۱۷. مجموعه دانش
۱۸. بازگشت روح
۱۹. گنجینه معارف
۲۰. فیوض ربانی
۲۱. شیعه و دیگران
۲۲. شیعه شناسی
۲۳. اعجاز شناسی
۲۴. رساله در اعتقادات
۲۵. رساله در رجال
۲۶. آسایش آوران: مقدس ترین داوران
۲۷. پیروزمندان مظلوم جهان (زندگی ۱۴ معصوم)
۲۸. مشعلداران جهان (ادامه کتاب فوق)

۲۹. عدلگستر جهان (زندگی امام زمان)
۳۰. اسلام و دیگران

*

◀ حجة الاسلام حائری خرم آبادی

دانشمند معظم حضرت مستطاب حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمدعلی حائری خرم آبادی، یکی از فضلا و محققین حوزه علمیه قم به شمار بود.

فقید سعید به سال ۱۳۲۶ ش (۱۳۶۶ ق) در خرم آباد زاده شد و پس از دوران کودکی و نوجوانی، تحت تأثیر شخصیت و نفوذ معنوی مرحوم آیه الله حاج آقا روح الله کمالوند، به تحصیل علوم دینی علاقه مند شد و در سال ۱۳۴۰ ش به قم مهاجرت کرد و به فراگیری ادبیات و مقدمات اشتغال ورزید. سپس در سال ۱۳۴۳ ش به نجف اشرف مهاجرت نمود و به تحصیل و تألیف پرداخت. نخستین کتابش درباره افشای ماهیت و جنایات صهیونیسم به عربی، به نام «الصهیونیة» بود. او پس از مدتی تحصیل در نجف، به قم بازگشت و به تحقیق، تألیف و تبلیغ دین در گوشه و کنار کشور پرداخت. از سال ۱۳۶۰ ش، به همکاری علمی با کتابخانه بزرگ آیه الله العظمی مرعشی نجفی پرداخت و چند تحقیق و تألیف را به سامان رسانید. معظم له دارای اخلاقی خوش و سیمایی نکو، و مؤدب به آداب شرعی بود.

برخی از تألیفات وی عبارتند از:

۱. الصهیونیة
۲. فهرست نسخه های عکسی کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی (جلد ۲)

۳. تحقیق کتاب «مرآة الکتب» ثقة الاسلام تبریزی (۵جلد)

۴. فرق و مذاهب اسلامی (۸رساله)

۵. مجموعه مقالات (فارسی)

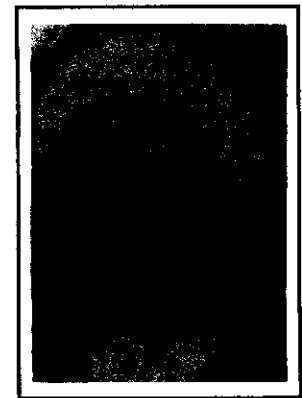
۶. مجموعه مقالات (عربی)

۷. فقه القرآن فی التراث الشیعی

آن مرحوم، پس از تحمل یک بیماری سخت و جانکاه، سرانجام در روز سه شنبه ۲ مهرماه ۱۳۸۱ ش (۱۶ رجب ۱۴۲۳ ق) در ۵۵ سالگی چشم از جهان فرو بست و پیکر پاکش در روز بعد، با حضور فضلا و اندیشمندان حوزه در قبرستان نو-قم- به خاک سپرده شد.

*

◀ حجة الاسلام یزدانی

پژوهشگر متعهد و سخت کوش مرحوم حجة الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ عباس یزدانی، یکی از فضلاء نامی حوزه علمیه قم بود. معظم له، در شهریورماه ۱۳۳۸ ش در تهران به دنیا آمد و پس از اخذ دیپلم ریاضی در سال ۱۳۵۶ ش، به تحصیل علوم دینی در مدرسه آیة الله مجتهدی روی آورد. پس از یادگیری

مقدمات و ادبیات عرب، در سال ۱۳۶۱ ش به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و به فراگیری سطوح عالیه پرداخت. سپس به تحصیل خارج فقه و اصول در محضر آیات عظام: وحید خراسانی، میرزا جواد تبریزی و سید موسی شبیری زنجانى اشتغال ورزید و در کنار آن، به تألیف و تحقیق و تبلیغ دین نیز مشغول بود. وی، علاوه بر دروس حوزوی، به تحصیل علوم دانشگاهی هم همت گماشت و موفق به دریافت مدرک کارشناسی ارشد دین شناسی از مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (بهمن ۱۳۷۶) گردید و پس از آن، تحصیلات خود را در مقطع دکتری، رشته کلام (گرایش فلسفه دین) در مرکز تربیت مدرس دانشگاه قم ادامه داد.

فقید سعید، بر زبان انگلیسی تسلط داشت و از همین رو، به تبلیغ دین در کشور انگلستان و ترجمه کتب انگلیسی پرداخت و چندبار به عنوان مترجم، به حج بیت الله الحرام تشریف یافت. او در استفاده از امکانات کامپیوتر و اینترنت، متخصص بود و در نمایه سازی کتاب «بحار الانوار»، تهیه نرم افزار قرآنی «هدی» و نرم افزار «حکمت» (نهج البلاغه موضوعی)، نقش فراوانی داشت و خود از بنیان گذاران مؤسسه تحقیقاتی امام رضا (ع) (۱۳۷۰ ش) بود. او، تمام وقتش را یکسره به تحصیل و تحقیق و تألیف می گذراند. انس فراوان با قرآن کریم داشت و در رفتار، فروتنی و اخلاص و تقوای الهی نمایان بود.

آثارش عبارتند از:

۱. آزادی: تحلیلی از آزادی و اخلاق جنسی
 ۲. الگوی زندگی: گزارشی از سیره عملی رسول اکرم (ص)
 ۳. احکام: موافق با فتاوی عموم فقهائ شیعہ
 ۴. گفتمان حکومت دینی
 ۵. تجربه دینی.
 ۶. ترجمه کتاب «تجربه دینی» نوشته وین پراد فوت از انگلیسی (همراه با تعلیقات فراوان)
 ۷. مجموعه مقالات (در کیهان اندیشه، بینات، صحیفه مبین و فقه)
 ۸. تحول در حوزه
 ۹. نمایه سازی متون اسلامی
 ۱۰. صله رحم (چاپ نشده)
 ۱۱. عقل فقهی (چاپ نشده)
 ۱۲. حقوق زن (چاپ نشده)
 ۱۳. گفتمان آزادی (چاپ نشده)
- سرانجام آن فاضل فرزانه، با مرگی نابهنگام و زودرس، در روز چهارشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۸۱ ش (۱۰ رجب ۱۴۲۳ ق)، در ۴۳ سالگی بدرود حیات گفت و پیکر پاکش پس از تشییع، در قبرستان باغ بهشت-قم- به خاک سپرده شد.
- ناصرالدین انصاری قمی

